

O'ZBEKISTON YOSHLARI ORASIDA MOTIVATSION KONTENTNING O'RNI VA TA'SIRI

Abdiyeva Sarvinoz Shoyimovna

Kalit so'zlar: Motivatsiya, ijtimoiy tarmoq, kontent, yoshlar, psixologiya, shaxsiy rivojlanish, raqamli madaniyat, media ta'sir, tarmoq kommunikatsiyasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston yoshlarining raqamli maydonda motivatsion kontentni iste'mol qilishi, ularning tafakkuri, maqsad qo'yish va faoliyatiga ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqotda ijtimoiy tarmoqlar (Instagram, Telegram, TikTok, YouTube) orqali tarqalayotgan motivatsion postlar, videolar va podkastlarning ijobiy hamda salbiy oqibatlari ko'rib chiqiladi. Motivatsion kontentning yoshlar ruhiyati va ijtimoiy faolligiga ta'siri bo'yicha mahalliy kuzatuvlar, global statistik ma'lumotlar hamda psixologik nazariyalar asosida xulosalar chiqariladi.

Bugungi axborot asrida O'zbekiston yoshlari hayotining ajralmas qismi bo'lgan ijtimoiy tarmoqlar nafaqat muloqot, balki o'zini rivojlantirish, maqsad qo'yish va motivatsiya olish maydoniga aylandi. So'nggi yillarda motivatsion kontent — ya'ni shaxsiy rivojlanish, muvaffaqiyat, maqsad sari intilish haqida bo'lgan videolar, iqtiboslar va nutqlar yoshlar orasida eng ommabop janrlardan biriga aylandi. Bu holat zamonaviy psixologiya va kommunikatsiya sohalarida ijobiy ijtimoiy o'zgarish belgisi sifatida baholanmoqda. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekiston yoshlarining 80 foizdan ortig'i Telegram, Instagram va TikTok tarmoqlaridan faol foydalanadi, ulardan har uchinchi foydalanuvchi motivatsion sahifalarni kuzatib boradi. Motivatsion kontentning asosiy afzalligi shundaki, u shaxsiy ishonchni oshiradi, maqsad sari harakatga undaydi, o'z ustida ishlashga ruhlantiradi. Masalan, yoshlar orasida mashhur bo'lgan qisqa videoroliklar, ilhomlantiruvchi hikoyalar, muvaffaqiyatga erishgan insonlarning tajribasi orqali o'rtoqlashish ular uchun namuna vazifasini bajaradi. Biroq motivatsion kontentning ta'siri faqat ijobiy emas. Psixologlar fikricha, haddan tashqari soddalashtirilgan "tez muvaffaqiyat" g'oyalari yoshlar orasida real hayotdagi qiyinchiliklarga tayyorlikni pasaytiradi. Ba'zan bunday kontentda hayot murakkabligi, izchil mehnatning ahamiyati yetarlicha yoritilmaydi. Natijada ayrim yoshlar real natijaga erisholmagach, ruhiy tushkunlikka tushadi yoki o'zini boshqalar bilan solishtirish oqibatida o'z qobiliyatiga ishonchini yo'qotadi. Demak, motivatsion kontent iste'moli ongli bo'lishi zarur. Yoshlar uchun bu kontentni tanlab ko'rish, manbalarni farqlay olish, shaxsiy hayot maqsadlariga moslashtirish madaniyatini shakllantirish muhim. Motivatsion kontentning ijtimoiy ahamiyati ham yuqori. U o'zbek yoshlarini ijobiy qadriyatlarga yo'naltiradi — mehnatsevarlik, sabr-toqat, bilim

olish, milliy g'urur kabi fazilatlarni targ'ib qiladi. Masalan, milliy blogerlar va notiqar tomonidan tayyorlanayotgan videoroliklarda xalq maqollari, buyuk ajdodlarimizning hikmatli so'zlari orqali motivatsion fikrlar ilgari surilmoqda. Bu esa o'z navbatida milliy qadriyatlar bilan uyg'un motivatsiya modelini shakllantiradi. O'zbekiston Respublikasida Yoshlar ishlari agentligi, "Yangi O'zbekiston – yangi g'oyalar" tanlovlari, "Yoshlar daftari" tizimi va "Yoshlar akademiyasi" kabi tashabbuslar ham yoshlarni o'z ustida ishlashga, orzu-maqсадlarini aniq rejalashtirishga rag'batlantiruvchi platformalardir. Ular davlat darajasida motivatsion kontentni tizimlashtirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, raqamli muhitdagi motivatsion kontent sifati ustidan nazorat ham zarur, chunki ayrim holatlarda noto'g'ri yo'naltiruvchi, ilmiy asosdan yiroq yoki shunchaki reklama xarakteridagi materiallar yoshlar ongini chalkashtiradi. Shuning uchun ekspertlar motivatsion kontentni ishlab chiqishda psixologik mas'uliyat, axloqiy me'yorlar va ilmiy yondashuvni kuchaytirishni tavsiya etadilar. Motivatsion kontent yoshlar uchun kuchli ijtimoiy omil sifatida o'zini oqladi. U to'g'ri yo'naltirilganda shaxsiy faollik, ta'limga bo'lgan qiziqish, milliy g'urur va vatanparvarlikni oshiradi. Eng muhimi, u yoshlarni orzu qilish, mehnat qilish, o'z ustida ishlash va jamiyatda o'z o'rnini topish sari yetaklaydi. Shunday qilib, O'zbekiston yoshlarining raqamli muhitdagi motivatsion kontentdan ongli, tanqidiy va maqsadli foydalanishi milliy taraqqiyotning muhim tarkibiy qismiga aylanmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi rasmiy ma'lumotlari, 2024.
2. OECD (2023). Youth Digital Engagement Report.
3. Common Sense Media (2022). Social Media and Mental Health Report.
4. Dweck, C. (2006). Mindset: The New Psychology of Success. New York: Random House.
5. TikTok Transparency Report (2024). Youth Motivational Content Trends.
6. O'zbekiston Prezidenti qarori PQ-3271 (2017). Kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish to'g'risida.